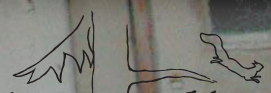

NR. 2/2005 - 24. ÅRGANG

Historielagsnytt

Skoger og Konnerud
Historielag

Øyvind Pederсен til minne

Øyvind, en god kamerat gjennom mange år, døde 7.juni. Vi kjente hverandre siden ungdomsårene. Selv om Øyvind var fem år eldre fikk vi god kontakt da jeg som yngstemann kom med i ungdomsgjengen i Skoger. Øyvind var foregangsmannen når det gjaldt det meste. Skøyteklubben Speed ble startet for femti år siden i år. Med Øyvind, hans far Harald og broren Erling i spissen ble dette en fin tumleplass på Speedbanen. Øyvind var administratoren – og arbeidslederen for dugnads gjengen. Når det gjaldt snømåking og sprøyting av banen var han flink til å få med seg gutte gjengen. Jeg husker spesielt en tur Øyvind og jeg hadde på Vestskauen tidlig en vinter. Formålet var å trene til bandysesongen. Turen gikk til Damstua og over Svartevann. Der inne var det fin is. Skøytene hadde vi i sekken. Det ble den første skøytetreningen den sesongen, Det var to slitne gutter som kom hjem til Svingen den kvelden. Årene gikk og vi var stadig på tur sammen på skøyter og skogturer. En fest nå og da, ja sogar en Amerikatur ble det på oss. Vi jobbet oss tur/retur på «Oslofjord»- og hadde en kjempefin opplevelse. Øyvind var den selvskrevne forlover da jeg giftet meg. Øyvind var alltid positiv, alt skulle ordnes. I arbeidssituasjonen som byggmester har nok læreguttene fått kjørt seg. Her skulle det jobbes, men så lærte de da også faget!

På Rønnehue fikk Øyvind noen fine år. For ca 10 år siden inngikk Historielaget en avtale med Selvik Bruk. Vi fikk leie stedet mot at det ble restaurert. Et styre ble nedsatt, med Øyvind som leder av arbeidsgjengen. Den besto av åtte positive pensjonister. Huset var nesten felleferdig da jobben startet. I dag står plassen fram som et mønsterbruk, og et aktivum for oss i Historielaget. Vestskauen betydde mye for Øyvind, og tiden på Rønnehue ble noe spesielt for han. 2.mai var han med inne ved Bautaen og lunsjen på Rønnehue. Dette ble hans siste tur på skauen. Han ønsket og håpet å få være med på årets Vestskogdag og Rønnehuedagen den 29. mai. «Jeg orker ikke mer, men hils alle», var hilsen han sendte med meg da jeg besøkte han sist gangen.

I Historielaget var Øyvind med i styret og i redaksjonskomiteen for Historielagsnytt. Han siste artikkel – om Svingen – sto i vårnummeret. Øyvind var en sterk person. Måten han taklet sykdommen på var beundringsverdig. Han klaget aldri. Kvelden før han skulle inn på sykehuset for den siste operasjonen var han innom hjemme. Han trodde ikke livet ville vare så lenge etterpå. I detalj hadde han bestemt hvordan begravelsen skulle være. Det snakket han om som den naturligste ting i verden. Øyvind er borte, men jeg vil huske han. Alt det vi fikk oppleve sammen er gode minner om en god venn.

Reidar Halden

Bygningen på julemerket

I mer enn 20 år har Lions på Konnerud gitt ut julemerker. Motivene har vært historiske steder i bydelen. Årets julemerke er «Bygningen» et av de eldste hus som finnes på Konnerud. Det ligger i Grubegata og eies i dag av Stiftelsen Konnerud-verket. Bygget er trolig fra perioden rundt 1750. Det er Oscar Hauge som har tegnet motivet, og Ole Kr. Mortensen har skrevet teksten som led-

sager julekortene og arket med frimerker i mappen som Lions selger. Klubben har opp gjennom årene brukt overskuddet fra merkesalget til sitt sosiale arbeid innen bydelen. Vår oppfordring er: Støtt årets julemerkeprosjekt fra Lions, og du støtter deres sosiale arbeid.

ILLUSTRASJON: Slik ser årets julemerke for Konnerud ut.

En oppsummering – og nye utfordringer

Et nytt år nærmer seg slutten. Uvilkårlig legger man tankene bakover i året og dveler litt over hva vårt historielag har fått til. Kanskje har vi ikke nådd alle vår mål, men vi har lagt bak oss et år med solid innsats. Vi har for øvrig passert 30 år i dette året.

Tradisjonen tro var vi engasjert inne på Vestskogen på vårparten – med minnehøytiden ved bautaen over Vestjegerne og celleleiren ved Lauvkollmyra. Sammen med vårt program på Rønnehue ble denne søndagen et verdig minne om fredsvåren for 60 år siden. Mellom 200 og 300 mennesker hadde dratt til skogs. Såvel Heimevernet og Turistforeningen som vi i Historielaget er innstilt på at dette årlige arrangementet skal gå videre. I 2006 er datoen 28. mai. Noter dere datoen!

Vår teatergruppe – Det Dramatiske Selskab – rundet 25 år. De hadde tatt på seg en stor oppgave ved å lage skuespillet «Kongen av Konnerud» – skrevet av Kai-Roger Olsen. Gjennom disse 25 årene har vårt lokalmiljø kunnet glede seg over et 20 talls skuespill av lokalhistorisk karakter, og vært en solid ambassadør for Historielaget. Årets spill som dreide seg om industriherren Christen Hichman ble en opplevelse for de som bivånet det hele i historiske omgivelser ved Hammerdammens bredd. Takk for framifrå innsats til en glad teatergjeng.

Så har vi tatt på oss en solid utfordring. Gårdsaga på Skjeldrum gård skal bevares. Det er vi blitt enig med eieren Linda Skjeldrum om. Vi har fått et økonomisk bidrag på 75.000 kroner fra Sparebanken Øst og dermed er noen av det økonomiske fundamentet på plass. Nå er det opp til oss sjøl å organisere arbeidet og gjøre restaureringsjobben. Det er en utfordrende jobb, men den krever engasjement fra våre medlemmer. Det blir styrets store utfordringer denne vinteren. Vi er i gang med å stable på beina en arbeidsgruppe som kan organisere jobben som skal gjøres. Kjære medlem; her er det bare å melde seg til innsats – så skal vi sørge for at det organiseres et arbeid som byr på utfordringer men som også skal bidra til at vi kan skape et sosialt miljø rundt det hele.

Høstmøtet hadde fokus på femtitallets Konnerud. Vår fotoarkivar Oscar Hauge hadde plukket fram et trettitalt bilder fra sitt arkiv på rundt 1500 bilder. Det ble kjente gjensyn med Konnerudmiljøer, og dialogen var levende med de femti som hadde møtt fram. Hans Christian Elmholt dro opp sin torader og akkompagnerte til Konnerudviser. En flott kveld, mente de som var å tilstede.

Så en godbit til våre 400 medlemmer. Vi har som kjent en leieavtale med Selvik Bruk om disponeringen av en av Vestskogens perler, Rønnehue. I Samarbeid med bruket har vi de siste årene restaurert de to bygningene på plassen. Nå kan vi tilby utleie av plassen til våre medlemmer. Vi er overbevist om at dette kommer til å bli et godt tilbud. Detaljer finner du på siste side.

La meg avslutte som i vårnummeret: Vi har behov for din innsats noen timer i året som kommer. Våre grupper jobber med forskjellige oppgaver, men vi trenger flere villige hender.

Vi har spennende oppgaver. Gi oss en håndsrekning i våre bestrebelses på å verne og formidle kulturarven i ditt nærmiljø.

Takk for i år!

Ole Kr. Mortensen

UTGIVER

Skoger og konnerud Historielag.
Nr. 2 – des 2005, 24. årgang.
Bladet kommer ut to ganger i året (vår og høst) og sendes samtlige medlemmer i Skoger Historielag. Opplag: 500 eksemplarer.

Historielagsnytt tar i mot stoff og bilder fra Konnerud og Skoger.

STYRET I SKOGER

HISTORIELAG BESTÅR AV
Formann: Ole Kr. Mortensen
Nestformann: Toril Naper Hauge
Sekretær: Per Runar Thoresen
Kasserer: Randi Raaen
Styremedlemmer: Ingar Samuelsen og Reidar Halden
Varamedlem: Gry Strøm Andersen

REDAKSJONSKOMITEE

Per Runar Thoresen, Goro Halden og Reidar Halden
Redaktør: Ole Kr Mortensen

FOTOKOMITEE

Åse Bliksrud, Hans Haveraaen, Harald Hindhammer, Ingar Steen, Tom Hayden og Oscar Hauge

ARRANGEMENTSKOMITEE

Anni Isaksen, Inger Ekeberg, Per Isaksen og Reidun Myhre

DET DRAMATISKE SELSKAP

(teatergruppa) har dette styret
President Betty Sønstrød, visepresident Johan Stråle, kasserer Karin Johansen, sekretær Liz Lie. Styremedlem: Jan Sundby Ekeberg, Gry Strøm Andersen og Rolf Madsen

LAYOUT/TRYKK

Stiftelsen Aktuell

FORSIDEBILDET

Fosserud ved Stordammen er blant de eldste bygningene på Konnerud. Dagens eier Knut Lyche i vinduet på bygningen som trolig er fra tiden rundt 1750. (Foto:Reidar Halden)

Skoger og Konnerud
Historielag

Fosserud – gammelt og en unik historie.

På gården Fosserud finner vi antagelig en av Konneruds tre eldste bygninger. Vi tror det er få av Konneruds nålevende befolkning som kjenner gården som grenser til Stordammens nord-vestre hjørne.

AV: OLE KR. MORTENSEN
OG PER R. THORESEN

Konnerud bestod opprinnelig av 5 gårder – Eikholdt, Gomperud, Grinderud, Eskerud og Konnerud. Senere kom Svarterud til som en del av Konnerudverkets kompleks og

Stubberud som ved menighetsreguleringen i 1843 ble overført fra Nedre Eiker.

Fosserud er utskilt av Eskerud som også innbefattet Konnerudkollen Turisthotell. Vi kan ikke med sikkerhet si hvor gammel Fosserud er, men Fosserud var en sentral del av bergverksdriften på Konnerud og vi vet med

sikkerhet at Fosserud ble solgt på den store auksjonen som Grev Wedel Jarlsberg avviklet like før jul i 1777. Fosserud innbefattet i sin tid også deler av Fredli (tidl. Stordammen pensjonat) Kristinelund (tidligere Skalsstad Landhandleri og Myrhagen (tidligere Snippen hjemmebakeri).

Knut Lyche trives med sine katter på tunet på Fosserud. (Foto: Reidar Halden)

Under gruvedriften var Fosserud antagelig en såkalt Bergmannsplass og Fosserud hadde nok et av de større bolighusene som rommet flere familier. Huset var bygget i to etasjer og hadde plass til 2 familier og muligens utleierom i tillegg. Her var en bakerovn som var vanlig i «gamle dager» Rommene er små med lav takhøyde.

Solgt på auksjon for 100 kr.

Dagens eier Knut Lyche sitter med en unik originaldokumentasjon fra april 1778 og disse papirene forteller om hvilke betingelser grevskapet satte til de eiere som kjøpte Fosserud (tidligere navn Skougsholt) ved

auksjonen for ca 230 år siden.

«Kjøperne bliver berettiget at tiltræde Eiendommerne neste fardag, til den Ende har de Magt at udsiige Oppsiderne før tilkommende jul», står det å lese i sirlig håndskrift i overtakelsesbrevet. Kjøper var Arne Olssøen til en pris av 32 riksdaler og 38 shilling. Våre undersøkelser antyder at prisen utgjorde ca 100 kr selv om kronen først ble tatt i bruk ca 100 år senere. Olssøen og hans kone Anne Jensdatter hadde 6 barn og eldste sønn Fredrik overtok gården 34 år gammel i 1788. Han solgte den videre 8 år senere og flyttet til Bragernes. Datter nr to Inger Marie som var ett år yngre ble gift og senere enke og gift igjen med Jersum Larsen fra Eiker i 1781 og disse overtok senere bruket.

Lang levealder.

Iflg. Skogerboken hadde bruket senere flere eiere både fra Sande, Eiker, Toten og Drammen og det synes å gå igjen at de fleste som bodde der ble relativt gamle – både 80 og 90 år hvilket var uvanlig på den tid. Kanskje det skyldes den velsignede ro du merker straks du kommer inn på tunet. Stedet har ikke noe museumspreget men du merker allikevel at her hviler en masse gammel historikk spritt opp med hyggelig velkomst av 10-15 kjelne katter/kattunger.

Nåværende eier Knut Lyche's mormor ble syk i 1914 og hennes 2-årige datter Rakel (Knut's mor) ble plassert på Fosserud hos Rakels 2 tanter Mathilde og Anna Fosserud født .h.h.v. 1871 og 1873. Bestemoren døde og Rakel ble boende hos sine tanter. Verken historien eller Knut kan fortelle noe om hvorvidt det vanket beilere og hjelpsomme slåttekarer på Fosserud . August Gundersen (kjent for de fleste eldre Konnerudfolk) var tidvis gårdsgutt på Fosserud og når kremmerne rekte rundt som de ofte gjorde den gang var tantene nøye på å fortelle en hvit løgn om at det var mannfolk der om natten også og som bevis ble det parkert store herrestøvler på trappa.

Tantene hadde dagen fullt belagt med barnepass og gårdsdrift og sammen med nabokoner hadde de jevnlig vaskedager med storvask nede ved Stordammen slik det ofte var den gang.De hadde også et sosialt liv som medlem av den lokale misjonsforeningen. Både Mathilde og Anna forble ugifte til sin død.

Til Fosserud hører også en del skog. Det var i gammel tid vanlig at bruk med skog måtte levere ved til den lokale skolen om vinteren og Knut kan huske fortalt at også Fosserud måtte yte sitt bidrag

Fra krigen og fremover

Rakel giftet seg senere med Rolf Lyche som jobbet i lokomotivstallen på Sundland Jernbaneverksted og de overtok gården under krigen like etter at Knut var født i 1941.

Fra den tid ble bruket drevet som et småbruk- og som vanlig var under krigen og årene senere hadde man en rekke husdyr, som hest, ku, gris og høner. Knuts far drev aktivt med kaldblodshester og alte opp mange gode travere. Et annet varemerke på 50-60-tallet var en stor flokk med gress som viste stor myndighet i å overvåke bruket. Artikkelforfatter og flere med han har uforglemmelige minner med klyp i stumpen fra de mest aggressive av de tobente vaktene.

I en periode hadde man også gress og svaner i vinterpensjon for Drammen Kommune. I en senere periode var det også kennel på gården. Nå er det som nevnt et anseelig antall katter/kattunger på gården og utfordringen er å skjerme dem fra mink og rev.

Bruket grenser til Stordammen og inntil oset-bekken. Både denne bekken og Stordammen er tuftet på Konnerduverkets virksomhet og Stordammen og vassdraget har jo senere også hatt betydning for småindustri, rekreasjon, idrettslig utfoldelse og mye annet. Fosserud eier fortsatt skog mellom de to gamle skibakkene store og lille Damåsen. som hadde Stordammen som avslutning på hoppene.(sletta) På Fosserud finnes fortsatt en gammel møllestein som antas å stamme fra Brekke Mølle som lå oppover langs oset-bekken

Det og eie eiendom til større vann har jo alltid vært gjenstand for fordeler og bakdeler sett med eierens eller allmuens øyne. Selve Stordammen eies av grunneierne mens Drammen Kommune har taperrettighetene til vannet. I de senere år har det vært tvister mellom kommunen og eierne langs vannet om ulike rettigheter. Etter hva vi vet skal vannet nå tappes for å renske opp og rehabiliterer deler av grunnen.

Låven som står på gården ble bygget i 1915 og et gammelt fjøs ble revet på 80-90 tallet. Knut Lyche er en notorisk samler av det meste og på Fosserud er de fleste bygninger stappet fulle av gamle gjenstander fra Fosserud og egen virksomhet , men også mye er samlet fra andre steder og alt ikke nødvendigvis med tilknytning til gårdsdrift.

Onkel Lauritz

Selv i disse moderne PC-tider er han en aktiv radioamatør etter gamlemetoden og har daglig kontakt med likesinnede over hele Norge og verden for øvrig. Hans samling av gamle radioer er vel mediaomtalt tidligere og med et ubeskrivelig stort antall

Unike originaldokumenter forteller om gården som ble solgt på auksjonen i 1778.
(Foto: Reidar Halden)

av gamle radioer som får oss 60-åringer til å mimre onkel Lauritz med hodet inntil radioen . «Nå kommer barnetimen,- nå kommer barnetimen – hysj, hysj hysj,- så stille som mus,- nå er det lørdagskveld igjen.»(lørdag kl 18.00)

Bevaring eller

Den gamle hovedbygningen som virkelig er bevaringsverdig er ubebodd nå og funker som lager for det meste av Knut's samlermani. Som en av Konnerud's antatt tre eld-

ste bygninger må vi i historielaget stille oss spørsmålet om hvilken skjebne denne bygningen vil få etter hvert som tiden går. Det hadde vært flott og kunne se den ferdig restaurert i sin gamle form. Men før en slik prosess kommer i gang, må det både faglige og andre vurderinger til.. Det vil koste både penger og enorm innsats og dessverre er det jo som regel slik at eierne verken økonomisk eller ressursmessig er i stand til å ta på seg slike oppgaver. Det er synd at samfunnet ikke ser seg råd til bedre å verne om slik historikk.

Krangel om jernbanestasjon

AV: PER RUNAR THORESEN

Vi leser stadig at det er kamp om å få polutsalg til kommunene og ikke minst kamp om hvor de skal ligge. I Skoger-boka kan vi lese at det også i sin tid var kamp om jernbanestasjoner.

I gamle Skoger herred hadde vi to jernbaner – Jarlsbergbanen (Vestfoldbanen i dag) og Randsfjordbanen (Drammen-Hønefoss) som gikk gjennom Strømsgodset. Ved bygging av Jarlsbergbanen oppstod det krangel mellom Sande og Skoger kommune om hvor Skoger stasjon skulle ligge. Sande ville ha stasjonen ved Tuft (nær grensen mellom kommunene) og Skoger ville ha den på gården Gunnarsrud. I sakens anledning rettet Skoger Herredstyre en rekke henvendelser til jernbanebestyrelsen med inntrengende henstillinger om å imøtekomme deres ønsker. Skoger tilbød seg sågar å erlegge et beløp stort kr 5 650,- som bidrag til Gunnarsrud stasjon. Det hjalp ikke og stasjonen ble lagt på S. Unnelsruds grunn nær Tuft. Da Skoger ikke fikk sitt ønske oppfylt, sendte Herredsstyret i 1881 andragende om å få en plattform på Gunnarsrud,- dog uten utgift for kommunen. Plattformen ble senere anlagt.

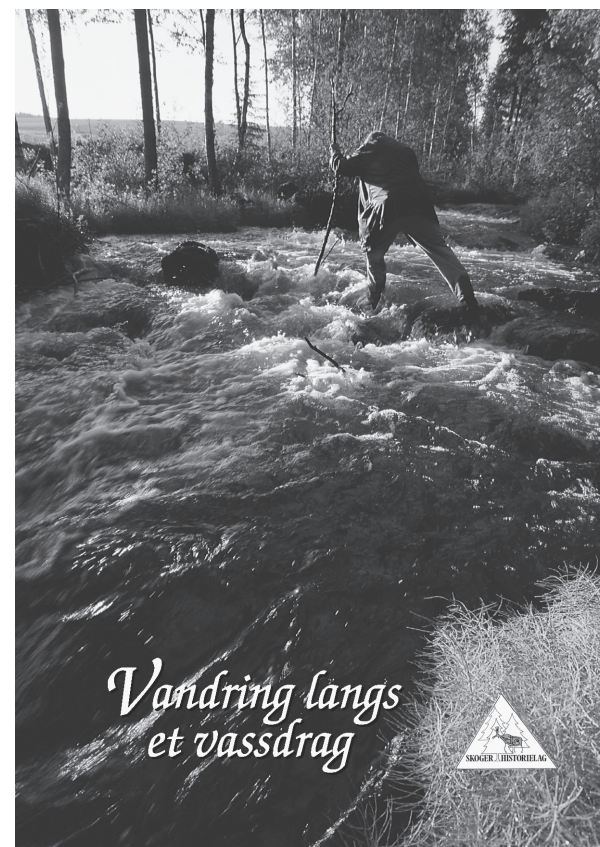
Årets julegave fra vårt nærmiljø!

Skoger og Konnerud Historielag har to solide julegaver:

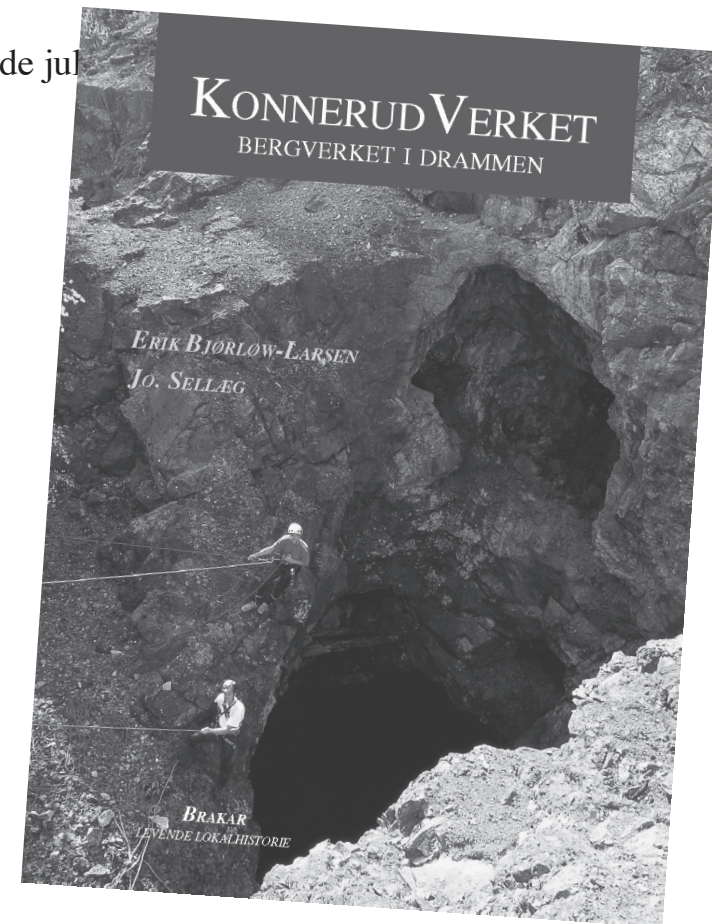
- Praktboka om Konnerudverket
- Vandring langs et vassdrag.

Sammen med lokalhistorikeren Jo Sellæg har Erik Bjørløw-Larsen utgitt boka **KONNERUDVERKET**. Bergverket i Drammen. På 196 sider i storformat får du servert historien om bergverket og gruvesamfunnet på Konnerud. Boka byr på kunnskap for deg som er vitebegjærlig om nærmiljøet – og er gaven til alle med røtter og tilknytning til Konnerud
Pris: 150 kroner. Du får den ikke billigere!

Boka VANDRING LANGS ET VASS-

Vandring langs
et vassdrag

DRAG

er historien om Verkenselva med sitt uspring på indre Konnerud og renner over i Bremsa som ender i Sandebuka. I boka skildres livet langs elva i historisk tid – og nåtid. Her er det rom for nye oppdagelser for de som vil vandre i historien – og langs elva. Pris: 100 kroner

Skoger og Konnerud Historielag har inngått avtale med **Konnerud,libris** i Konnerudsenteret.

Det er her du får kjøpt årets mest lokale julegave.

Skoger og konnerud Historielag ønsker medlemmer og våre samarbeidspartnere en riktig

GOD JUL!

Vi ønsker velkommen til et nytt år med fokus på de kulturelle utfordringene vi møter i vårt nærmiljø i Skoger og på Konnerud.

Styret

Frigjøringen etter annen verdenskrig ble satt i fokus da Historielaget, Heimevernet og Turistforeningen inviterte til Vestskogen den siste søndagen i mai. Vestskogjegernes historie og innsats var den røde tråden i arrangementene ved minnebautaen ved Lauvkollmyra og på Rønnehue.

Dagen startet inne ved bautaen som er det historiske minnet om celleleiren som Milorg hadde i området ved Lauvkollmyra.

- Den tiden dere Vestskogjegere lå her inne på skogen var på mange måter preget av smerter og ubehag, men også gleden ved intens trening og et unikt kameratskap, sa oberstløytnant Kjell Enberget fra HV i sin tale til de mange fremmøtte ved bautaen. Blant annet var ni av de som fortsatt er i live av «gutta» på Vestskauen tilstede. Enberget var helt klar på hva deres innsats hadde betydd: – Uten deres innsats ville freden ikke ha kunnet bli gjenopprettet på nettopp en slik fredelig og disiplinert måte som siden har stått som et forbilde for oss alle. Husk at det eneste som hindrer ondskaper i å seire er at gode mennesker kjemper mot den, sa HV-lederen som også berømmet Historielaget og Turistforeningen for at de bidro til å levendegjøre vår historie. Enberget hedret minnet om Milorgleiren ved å legge ned blomster ved bautaen.

Fra minnestunden ved Vestskogjegernes bauta. HVs representanter er Kjell Enberget og Andre Alfredsen som er avbildet med de ni veteranene som deltok. (Foto Reidar Halden)

Rundt 200 mennesker samlet seg i skråningen på Rønnehue. I forgrunnen sangerne fra Drammens Mannskor. (Foto Reidar Halden)

Historie og sang på Rønnehue

På Rønnehue hadde Historielaget lagt opp et program med trekk fra Vestskogjegernes historie – og sang av en gruppe veteraner fra Drammen Mannskor – under ledelse av Knut Baklid.

Det var Ole Kr Mortensen som ledet arrangementet. Han trakk fram enkelte momenter ved livet i celleleiren som på det meste hadde rundt seksti unge og spreke menn samlet. Blant annet nevnte han noen sitater fra leiravisen som ble utgitt, hvor man kunne lese om en mathungrig gjeng i celle fem som lørdag 18.november i 1944 hadde satt til livs 25 bokser sardiner, Ei drøy uke etter satte man en ny rekord i cellene da åtte karer satte til livs 40 tallerkener lapskaus. Veteranene Arne Jordbræk og Odd Borgeresen - Bjarne som representant for forsyningsstasjonen fra bygda og Odd som beboer i celleleiren – ble intervjuet om livet på skauen, på godt og ondt.

Det ble en stemningsfylt avslutning på dagen gjennom to sangavdelinger fra 10 sangere fra Drammens Mannskor som hadde satt sammen et repertoar som passet til anledningen – og omgivelsene inne på skauen.

Tradisjonene skal bæres videre, og det er allerede bestemt at Vestskogdagen og Rønnehuedagen i 2006 skal avvikles søndag 28.mai. Hva programmet på Rønnehue vil inneholde er ikke klart, men HV og Turistforeningen vil kjøre sitt tradisjonelle opplegg med minnestund ved bautaen og fottur.

Industrikongen og hans liv

Bildet øverst: Tekstforfatter og skuespiller Kai-Roger Olsen har mottatt takken ord og blomster fra Historielagets formann, Ole Kr Mortensen (ytterst). I bakkant av rekken med skuespillere instruktøren Liv Aakvik.

Bilde i midten: Arbeiderkoner hos Hichman.

Bilde nederst: Mer enn 200 mennesker var samlet rundt idylliske Hammerdammen under søndagens skuespill. (Samtlige fotos: Reidar Halden)

Historiegruppa i Skoger og Konnerud Historielag la bak seg en ny suksess da de i sommer framførte «Kongen av Konnerud». Gruppa – Det Dramatiske Selskab - valgte bredden ved Hammerdammen - midt i Christen Hichmans industririke - som arena. Mer enn 200 mennesker overvar de to forestillingene.

Værgudene var ikke akkurat vennligsinnede mot de 18 skuespillerne og det tekniske støtteapparatet da man inviterte på premiere den første lørdagskvelden i juni. Skuespill ble det selv om regnet høljet ned.

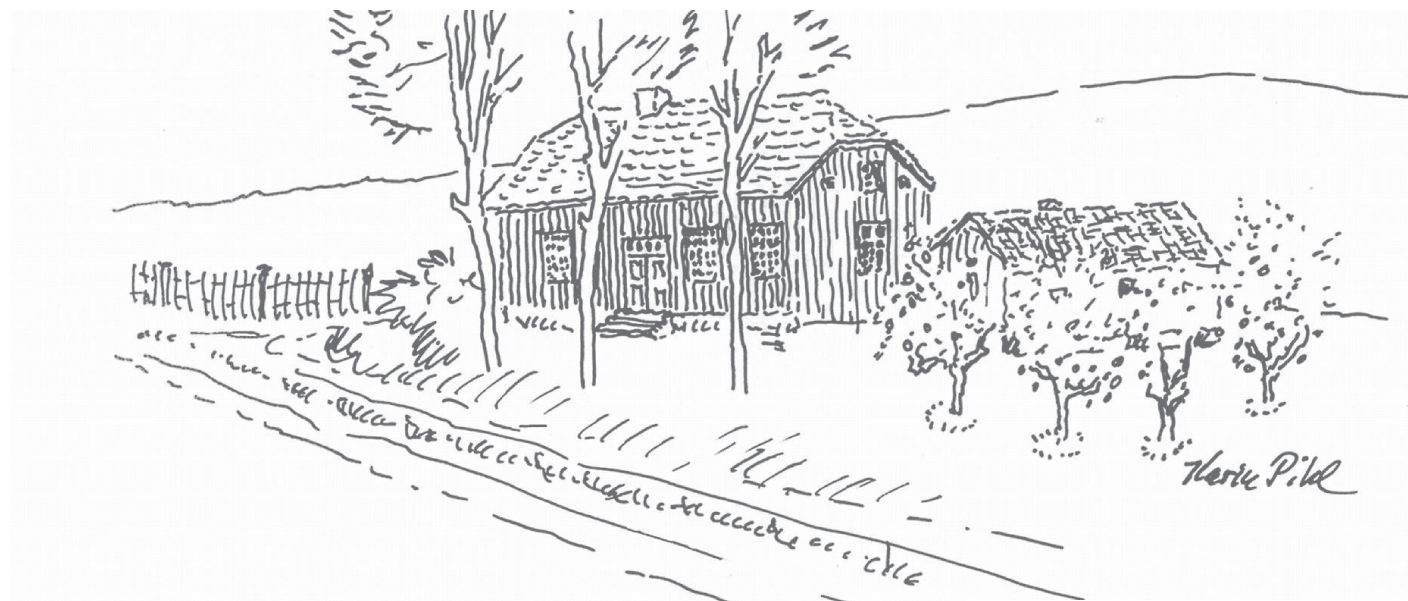
Søndagen ble en mye hyggeliere dag for aktørene og publikum. Skuespillet var skrevet av de senere års «husdikter» i teatergruppa Kai - Roger Olsen, og dreide seg om gründeren og industrimannen Christen Hichman som etter auksjonen av Konnerudverket i 1777 var eier av områdene langs Verkenselva fra Stordammen og nedover mot Svingen. Her grodde det opp en eventyrlig industrivirksomhet som produserte alt fra spiker og spiseredskap til glasert takstein. Etter ni år falt det hele i grus.

Kai- Roger Olsens lokalhistoriske skuespill ble en stor opplevelse. Skuespillerne som hadde hatt Liv Aakvik med profesjonell bakgrunn fra Tramteateret som instruktør spilte engasjert, og la ned et solid stykke arbeid i de to og en halv timene stykket varte. Her var det ekte innlevelse.

At teatergruppe fikk stor fagnad og blomster etter opptreden ved Hammerdammen var dem vel unt. Selvfølgelig er slike suksesser krevende – og det skaper forventninger til neste spill....

En skole og dens historie.

Flåten skole, slik Karin Pihl tegnet den. I forgrunnen Jarlsbergveien.

Flåten og Eikhaugen var Skoger hovedsogn's første faste skoler. Historielagsnytt har bedt Lisbeth Juel om å se litt på historikken og snakke med elever som gikk på Flåten skolen. Hun har nyttiggjort seg av Skogerboka, og heftet «Trek fra Drammens-skolens historie fram til ca 1930», av Ola Laukli – avdød skolesjef i Drammen. I tillegg har hun intervjuet Astrid Juel – som hadde etternavnet Røed til hun giftet seg.

Omgangsskolen kom først, og den kom i gang i Skoger Hovedsogn fra 1747. (Jarlsbergverket (Konnerud) og Strømsgodset hadde egne skoler). I 1842 vedtok skolekomisjonen i Skoger å søke om lån for å opprette fast skole i bygda men søknadens skjebne er ikke kjent, i hvert fall ble det ingen fast skole. Så i 1847 ble det alvor av planene om fast skole kombinert med klokkerstilling og i 1848 ble det avgjort at skolen skulle ligge i vestre distrikt. Imidlertid foreslo lensmann R. Juel et det burde opprettes to faste skoler og han tilbød fem mål av Eik til skoletomt – dette ble senere Eikhaugen skole. I 1849 ble det kjøpt 12-14 mål jord fra N. Flåten til skoletomt og lærerjord til fast skole i vestre distrikt. Skolen ble bygget og kom i gang i 1851. Skolebygningen var ca 15x8 meter med stor takhøyde i første etasje. Skolen hadde omtrent halve arealet i første

etasje. til skolestue, resten var bolig for lærer/klokker/kirkesanger. I tillegg må det ha vært uthusbygning fra samme tid fordi læreren skulle ha plass til 1-2 kuer, kanskje gris.

Den første læreren på den nye Flåten skole het Andreas Larsen og kom fra Botne.

Han ble i tillegg klokker fra 1853 og virket her til sin død i 1863. Det kan jo nevnes at han var farfar til den senere kjente nordpolflyver Hjalmar Riiser Larsen.

Skolekretsen var temmelig vidstrakt; bostedene på Vestskogen hørte med. Fra 1879 ble denne kretsen kalt Skogsbygden krets. Det skulle undervises i 8 uker der inne og disse ukene ble tatt fra Flåten skole slik at undervisning der ble redusert fra 40 til 32 uker. Det var jo bare en lærer. Det kan se ut som det i noen år etter 1881 var en lærer fra Nøsted skole som hadde undervisningen der inntil 1889 og 1890 da de to første kvinnelige lærere ble ansatt og fikk ansvaret for undervisningen på Skulkerud. Skogsbygden ble nedlagt i 1891 fordi det da bare var fire skolepliktige barn igjen der. Disse måtte heretter gå til Flåten skole. Det var noe til skolevei som dagens elever og foreldre hadde fått «bakoversveis» av. Ingen drosje da nei. I 1882 ble Flåten skole tredelt men fortsatt med kun en lærer og elevtallet var 75. Kvinnelig lærer kom altså ikke før i 1889. I hht lov om folkeskoler på landet av 1889 skulle inndelingen være: 1. avdeling 7-10 år og 2. avdeling 10-14 år. Undervisningstimetallet på landet lå betydelig under timeantallet i byene så forskjellen i undervisning mellom by og land var stor.

At fasilitetene i lærerboligen ikke var hva man kunne ønske, går fram av protokoll fra skolekomisjonen fra 1877. Læreren hadde tatt bolig utenfor skolehuset og man finner at dette er et utilbørlig avvik fra lærerens forpliktelser, samt at skolen som er et offentlig hus står uten tilsyn utenom skoletiden

samt at folk ikke så lett kunne få tak i ham. Han var jo samtidig kirkesanger. Vedtaket i saken er en dårlig skjult trussel om oppsigelse om han ikke flyttet tilbake. Om det ble gjort omgående vites ikke, men noe senere finnes et skriv om at en del utbedringsarbeider er nødvendig.

Flåten skole var sterkt overfylt omkring 1890. Derfor ble småskolen 1.-3. klasse (1. avdeling) flyttet til Skallestad (Lunda) i leide lokaler der, og slik var det fram til 1935 I 1901 var Flåten skole igjen sprengt og storskoleklasse (4-7) ble opprettet i leide lokaler på Ingvaldsåsen med en lærer. Ingvaldsåsen ble selvstendig skole i 1903 uten å få nye lærere. Lærerinnene på Flåten og Eikhaugen underviste noen uker hver, og slik var det fram til 1908.

Innføringen av de nye fagene som gjorde at plassproblemer ved Flåten skole igjen hadde meldt seg, gjorde det nødvendig å endre kretsgrensene. Flåten storskole deles deretter igjen i 2 klasser med 18 ukers undervisning hver pr år. I «Beretning om Skoger Herreds Folkeskoler» fra 1906 som omhandler femåret 1901 – 1905 kan vi lese at Flåten skole hadde hhv 117, 112, 110, 111, 108 elever hvorav antakelig hhv 65, 60, 58, 61 og 60 gikk i storskolen og de øvrige i småskolen på Skallestad. En oversikt over lærernes lønninger på den tiden forteller av lærer Jordhøy hadde kr 1 372,- inkl alderstillegg kr 400,- pr år.. I tillegg hadde han fri bolig med jordvei. Læreren, fru Løse hadde kr 895,50 i lønn men ingen bolig.

Omkring 1910 er Flåten skole blitt liggende i utkanten av den «krets den skulle

betjene» som det står, og man begynner å fundere på flytting av skolen. Det gjenspeiler seg også i utlysning av lærerstillingen som nå var blitt ledig etter lærer Jordhøy, hvor man tar forbehold om mulig flytting. Men det tok lang tid fra tanken om flytting i 1911 til Skolestyret i 1934 kunne behandle arkitekt Walstads forslag til planløsning. Men så ble det fart i saken. Den 9.februer 1935 ble byggeplanene vedtatt og den nye skolen, Vestbygda skole, ble tatt i bruk den 8.november 1935 etter 9 måneders byggetid. Her fikk man etter tidens krav et «prektig»skolebygg.

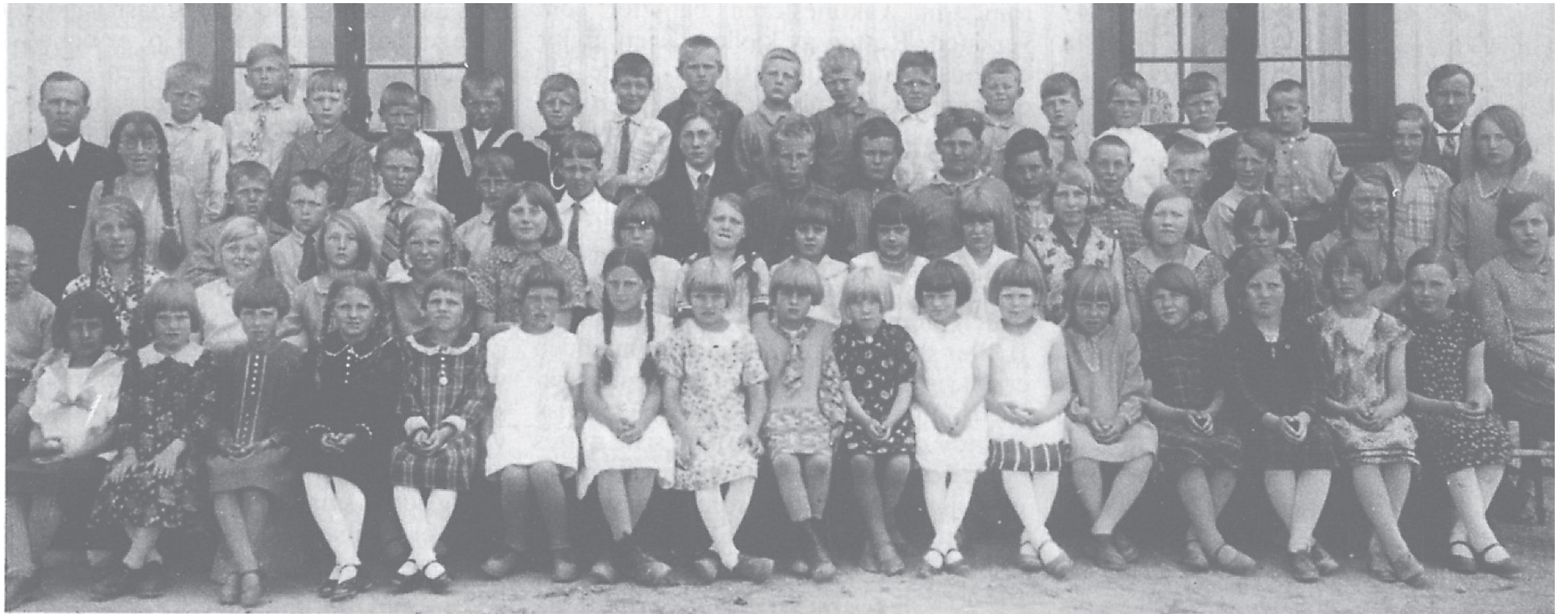
Også her fikk læreren egen leilighet og man kan tenke seg at det var stor forskjell fra de forhold man hadde hatt på Flåten skole inkl småskolen på Skallestad til hva man nå kunne ta i bruk av undervisningsrom og ikke minst boforhold.

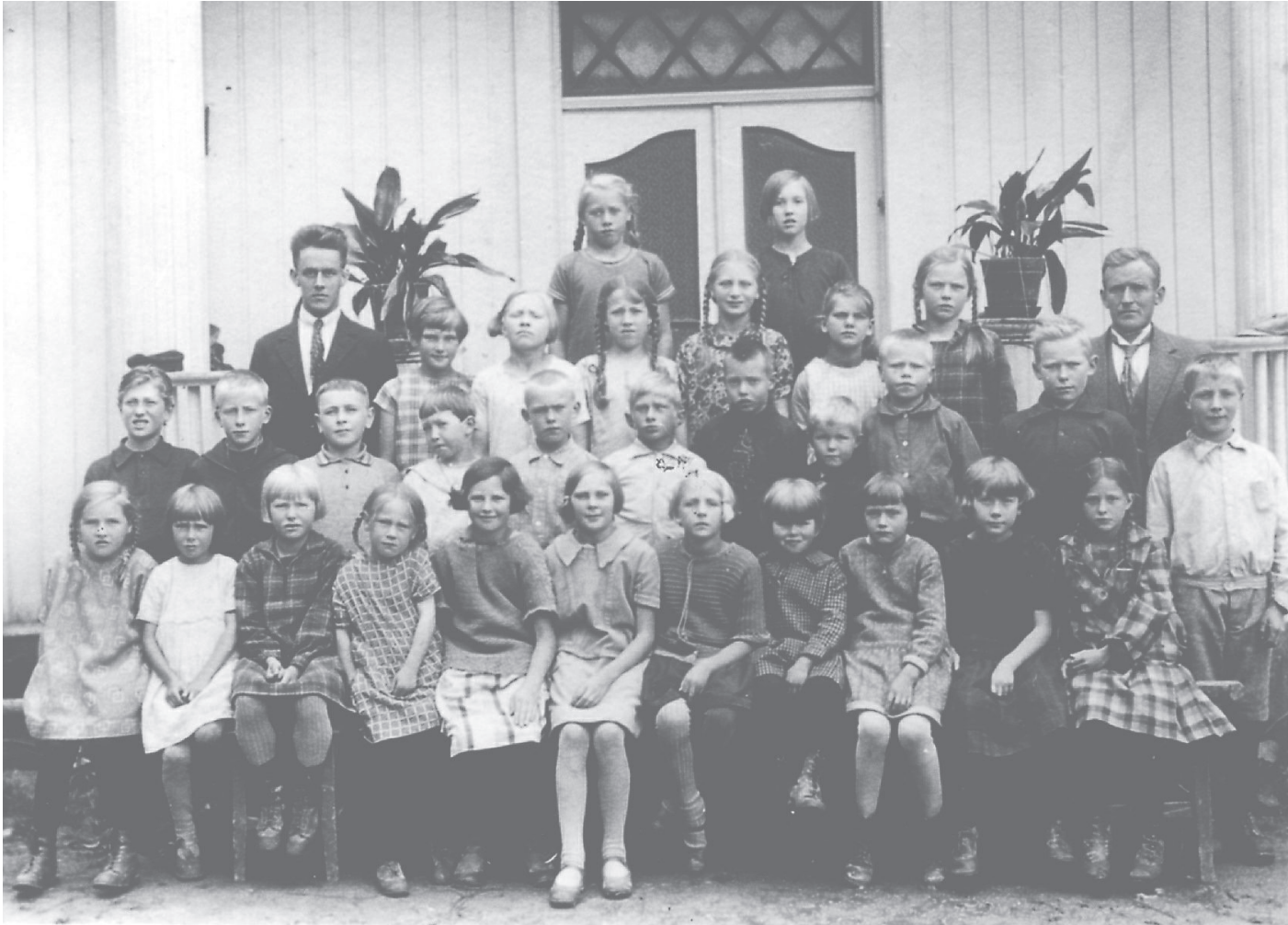
I år er det 70 år siden Flåten skole gikk ut av bruk men bygningen eksisterer fortsatt. Det kan være mulig at en del yngre lesere ikke har hørt om Flåten skole eller hvor den lå. I form står bygningen omtrent slik den opprinnelig ble bygget. Fargen og vinduene er endret. «Gamleskolen» fungerer i dag som privatbolig.

Astrid Juel, født Røed gikk alle sine år i folkeskolen på Flåten. Her er 85 åringens beretning om hvordan skoledagen artet seg den gang. – Etter tre år på Skallestad skole (småskolen 1.-3. klasse) begynte jeg på Flåten i 1930. Det var spennende å begynne der, det var jo «storskole.» Kom i sammen med barn som var ett år eldre enn jeg. Det var fire klassetrinn, fjerde og femte, sjette

Flåten skole i 1932.

Første rekke fra venstre: Ruth Kaspersen, -?, Ragnhild Solbakken, Gudrun Kaspersen, Kaspersen, Astrid Johannesen, Karin Andersen, -?; Tordis Amundsen, Ella Enger, Kirsten Skjeldrum, Aslaug Lunda, Dagmar Borge, Solveig Amundsen, Eva Syvertsen, Gerd Beheim, Inga Amundsen. Andre rekke: Willy Syvertsen, Trine Haugen, Kari Larsen, Edith Wøllner, Gudrun Borge, Willy Halvorsen, Ingrid Halvorsen, -?, Ingrid Kristiansen, Martha Svarterud, Astrid Røed, Ella Fjeld, Mimmi Fjeld, Anna Amundsen, Hjørdis Håkonsen, Aslaug Borge og Olaug Knai. Tredje rekke: Karen Syvertsen, Kåre Beheim, Kåre Amundsen, Ragnar Borge, Julius Svarterud, Harry Andersen, Ragnar Halvorsen, Roar Hagen, Borgen, Trygve Halden, Arne Kaspersen, -?, -?, Guttorm Svingen, Ella Solbakken og Inger Wøllner. Fjerde rekke: Pål Svingen, Christian Skjeldrum, Hans Wøllner, Nils Rød, Martin Håkonsen, -?, Rolf Kaspersen, Konrad Kaspersen, Kristian Fjell, Olaf Svingen, -?, Bernt Jorbræk, Ragnar Andersen, -?, Solbakken, Steinar Lunda og Arne Jorbræk. Bak til venstre står lærer Steen, mens lærer Broder Jorbræk står bak til høyre.

Dette var småskolen På Skallestad –trolig i 1928. Første rekke: Fra venstre Eva Syvertsen, Ragnhild Solbakken, Gudrun Borge, Asta Gustavsen, Ella Andersen (Berga), Solbakken, Inger Wøllner, Aslaug Lunda, Astrid Røed, Milly Halvorsen, Karin Andersen. Andre rekke: Ragnar Halvorsen, Roar Hagen, Alf Amundsen, Anders Gustavsen, Kåre Bråten, Marius Skjeldrum, Harald Kaspersen, Jørgen N. Borge og Kåre Halden. Tredje rekke: Lærer Olaf Haveråen, Ella Solbakken, Arma Amundsen, Maren Syvertsen, Betsy Fjeld, Maria Løse, Aslaug Borge og lærer broder Jordbræk. Helt bak Trine Haugen og Edel Knai.

og syvende. Vi gikk jo bare annenhver dag på skolen, derfor ble også lørdag skoledag. Jeg husker jeg syntes det ble mer alvorlig og strengere enn på småskolen. Læreren var snill, men streng. Skoledagen begynte med at han kom inn i skolestua. Vi reiste oss, han hilste og sa: God morgen, vi gjorde det samme og neide og bukket, og så kunne timen begynne. Det var alltid med sang. Skolestua var lys og fin, to vinduer ut mot veien, og to mot Flåten gård. Det var tømmervegger og høyt under taket. Når vi kom inn var det gutterekke til høyre og jente- rekke til venstre. Skolepultene hadde skrå lokk og under lokket var det plass til bøker og matpakke. Rett foran oss ruvet et stort kateter. På venstre side hang det opprullede kart og ved siden en lang pekestokk. Et stort brunt skap inneholdt globus, bøker og skrivesaker. På samme vegg var det en svart vedovn og ved siden av den igjen dør inn til sløydverelset. Sløyd var et skolefag en gang i måneden.

Broder Jordbræk underviste guttene og

Aud Steinset (Beheim) underviste jentene i håndarbeid på Skallestad. Så var det de vanlige fagene. Bibelhistorie var ofte i første time; læreren fortalte og vi lyttet for vi skulle jo gjenfortelle det. Vi hadde lekser og måtte pugge salmevers til vi kunne det utenat likeså med katekisme og de 10 bud. Historie, ja da fortalte han med sånn glød at det var som å høre på eventyrfortellinger. Han var en god forteller så det ble lærerike timer. Lekser hadde vi jo. Det samme med geografi, og da kom kart og pekestokk fram. Det ble stilt spørsmål og det var om å gjøre å kunne leksen sin. Det var jo nedverdiggende hvis en ikke kunne rekke opp handa. Men det hendte vel for oss alle av og til. Vi hadde skriftlig etter diktat, gjenfortelling og stil. Vi skrev med penn og blekk. Rette penneskjær til vanlig, krokete til skjønnskrift. Fysikktimer med enkle eksperimenter, der var guttene mest interessert tror jeg. Vi hadde timer med høytlesning fra kateteret og alle fikk prøve seg der. Regning begynte ganske lett, men vanskelighetsgraden ble

større etter hvert. Tegning var også på timeplanen, noen var veldig flinke, jeg var ikke blant dem. I parentes nevnes at den kjente maleren, Kai Fjell, var elev her noen år før meg og har også malt et bilde fra skolestua som heter «Gjensitteren vet noe». Vanligvis var det stille i timene, men av og til var det noen som våget seg til å hviske eller le. Da kastet læreren et falkeblikk dit lyden om fra, så dunket han litt i kateteret, og det var nok. Det var mye sang på skolen vår og sangene måtte vi kunne utenat. Læreren både sang og spilte fiolin. Han var opptatt av at vi skulle vise høflighet, formante oss om at vi måtte hilse pent på dem vi møtte på veien, neie eller bukke. Det hadde vel alle lært hjemmefra, men han sa det vel for sikkerhets skyld. Så var det frikvarterene. Når det ble vår og grusveien ble tørre ble det fart i leken. Vi vippet pinne, kastet på stikka, slo ball, hoppet tau og paradís. Hvis vi ble forstyrret i leken så var det som regel fra et hestekjøretøy, biler var nesten aldri å se, det eneste var vel rutebilen som vi sa den gangen. I fri-

kvarterene hendte det jo at det ble fortalt spennende ting, noen hvisket om det andre snakket høyt og dramatisk. Jeg var jo fra nabogården, det var både for- og bakdeler. Fordelen var at jeg ikke behøvde å gå tidlig til skolen og hadde jeg glemt matpakke eller en bok, kunne jeg gå hjem og hente i frikvarteret. Bakdelen var at jeg aldri fikk være med på det som hendte på skoleveien. Men i ettertid forstod jeg at det bare var fantasi og skryt. Hvis været var dårlig fikk vi være inne i friminuttene. Da byttet vi glansbilder og småbilder av filmstjerner som lå inne i sigarettpakker. Det var populært å kjenne noen som røykte sigaretter.

Jeg tror vi var barnslige så lenge vi gikk på skolen sammenlignet med nåtidens barn. På Flåten skole var vel vår lærdom etter datidens krav, men kan jo ikke sammenlignes med den lærdom man får i dag.

Den siste dagen på Flåten skole var det fest i skolestua, vi var ferdig med de fire år der, nå skulle vi gå til konfirmantforberedelser i Skoger kirke hos presten Thomter. Vi skulle bli voksne, trodde vi da. På avslutningsdagen var skolestyret og våre foreldre invitert. Det jeg husker aller best var at en av elevene fikk premie for fire års skolegang uten forsømmelser.

Det var Kasper Kaspersen fra Rønnehue, han hadde sitt hjem lang inne på Vestskogen. Så lang vei og helt alene i all slags vær. Høst

og vinter, i mørketiden gikk han hjemmefra med en blikkboks med stearinlys i, kom til Andorsrud, satte igjen blikkboksen der og gikk til Flåten skole sammen med klassekamerater. Hjem fra skolen, hentet blikkboksen på Andorsrud, satte i nytt lys og gikk hjem. Det er 7 km en vei tror jeg, 7x2 fram og tilbake. Flott gjort av en liten skolegutt. Nå må barna ha drosjeskyss hvis de har noen meter forlangt å gå. Avslutningsvis en beskrivelse av bebyggelsen på Flåten og lærerfamilien.

Fra storveien så en rett opp til hovedinngangen. En høy, mørk dør førte oss inn til en lang, smal gang. Til høyre var det dør inn til skolestua. Veggene i gangen var tømmer, likedan i skolestua. Til venstre i gangen var det dør inn til finstuen til familien. Der var det plysjmøbler, familiebilder og piano. Jordbræk var musikalsk, han mestret både sang, fiolin og piano. Ett vindu ut mot veien og ett mot Skallestad. Dør gikk fra stuen inn til dagligstuen med lærerens skrivebord, vegg med bøker, bord, stoler og divan. Her var det ett vindu opp mot Skallestad og ett mot gårdsplassen. Videre dør til blåmalt kjøkken. Inne i et stort skap var det spiskammers og kjellerlem. Fra kjøkkenet var det tre dører, ut til hovedgangen, inn til skolestua og ut til kjøkkengangen. Fra kjøkkengangen inn til et vaskerom med bryggerpanne, benk for separator og dør inn til

sløyden (Skolen hadde litt etter 1900 fått påbygg til sløydrom). Ett vindu mot gårds-plassen. I kjøkkengangen gikk det trapp opp til tørkeloft samt dør ut til gårds-plassen. Fra hovedgangen gikk det trapp opp til annen etasje med to soverom. Utvendig var skolen hvitmalt. Så var det en liten låve, med låvebru. Oppe lagret Jordbræk høy til dyrene sine. I enden nærmest hovedbygningen var det dør inn til vedskjul, derfra trapp opp til hønsehus. Like ved låvebrua var det dør inn til en liten gang, og derfra kom en inn i et lite fjøs, det var lavt under taket og plass til to kuer samt binge til en gris. På veggen på andre siden av låvebrua var det utedoer, en for jenter og en for gutter. På jordet var det bærbusker og blomsterhave. Lærer Jordbræk var vant med gårdsdrift hjemmefra og ved siden av sin lærergjerning var han interessert i jordbruk. Han hadde et lite jordstykke som han kalte «Løkka». Der dyrket han grønnsaker, poteter og høy.

Broder Jordbræk var født på Nedre Jordbrek, og var gift med Astrid f. Røsholdt fra Sandsvær og hadde to sønner, Bernt og Arne som var noen år yngre enn meg.

Men bygdefolk har liksom ikke helt gitt slipp på stedet Flåten. Navnet har bare blitt forandret til «Gamleskolen»

Takk for sommeren vi har fått

Takk for sommeren som har gått.

Vintervær det har vi fått.

Snøen kom i dag

Det har snødd hele dagen

Blomstene som stod så fint i går

har frosset, og snøen har lagt seg over hele hagen.

Jeg minnes sommeren som har vært så fin i år men mai var regnfull og kald.

Det sies da at vi en fin sommer får.

Juni måned kom med sol og varme

og santhanskvelden kom med ønskevær .

Det gledet alle og enhver.

Juli måned kom også med sol og varme.

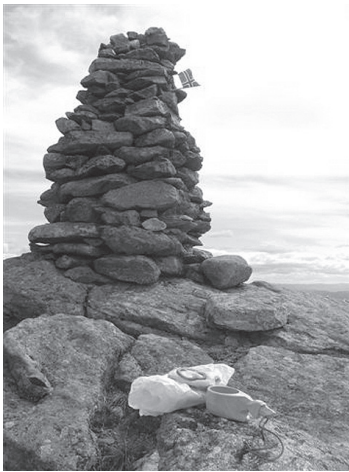
Hundedagene var nok litt regnfull,

men det har sin sjarme.

August og september kom med mye sol

og deilig sommervær uten nattefrost.

Været gledet mange - det var kjempeflott

Aldri har jeg sett så grønne enger

Aldri har jeg sett så vakker blomsterflor.

Vi har hatt så lang en sommer

ja, enda lenger enn i fjor.

Nå har vi snøen her.

Kanskje kommer det kulde og vintervær?

Etter værprognosene kan jeg se

at vi går mot førjulsvinteren

med regn og ikke sne.

Det blir nok altfor mange varmegrader til det.

Kanskje får vi regn og sludd

helt til sola har snudd.

Desember- forventningens tid er nær

La oss håpe på et vakkert julevær.

Når så julen ringer inn kan vi si som så---

«Takk for den fine sommeren vi har fått»

«Takk for det fine året som har gått»

«Takk for det fine året som har gått»

Av Goro Halden

På leting etter Gamlelandet

SKREVET AV JOHN M. (BING)
GRIMSRUD

På mange måter virker det å være veldig, veldig lenge siden! Og slik er det jo også. Jeg husker min bestefar, Christian C. Grimsrud, uendelig godt og hvordan han lente seg behagelig tilbake i sin store ruvende grå lenestol etter middag med et drømmende uttrykk i øynene og han fortalte om Gamlelandet; «the Old Country». «Gamlelandet»? spurte jeg. Hvor ligger dette «Gamlelandet»? Hva er dette, «Gamlelandet»? Hvem var det som levde i dette forgjettede land som min bestefar tenkte så inderlig på og stadig kom tilbake til i sine dagdrømmer? Jeg fikk ikke gode nok svar på dette og spørsmålene fortsatte å leve i meg, og de dukket til stadighet opp i mine tanker og drømmer.

Min bestefar døde, men den nysgjerrigheten som min bestefar Christ hadde sådd fortsatte å leve i meg til jeg en dag som midlaldrende mann simpelt hen måtte finne ut hva «Gamlelandet» egentlig var. Det virker så rart nå når jeg tenker tilbake. Når jeg nå skriver dette så er jeg 64 år. Den samme alder var bestefar i da han tirret min nysgjerrighet om «Gamlelandet» i begynnelse av 1940-årene.

Min første reise til Norge gjorde jeg i 1983. Jeg hadde tid og råd, men jeg manglet jo noen kontakter. Dee Braverman, en tremenning av meg her i USA kontaktet meg angående opplysninger om Grimsrudfamilien og da forsto jeg virkelig hvor lite jeg visste om mine slektninger. Dee hadde mer informasjon og hun satte meg i forbindelse med Grimsrudfamilien i Norge. Slik ble det til at jeg sendte et brev til Kari Hoven fra Skoger som jeg hadde truffet i Amerika da hun besøkte oss der og bodde et år i 1948 hos slektninger i området ved Superior, Wisconsin. Men da var jo jeg bare en guttunge.

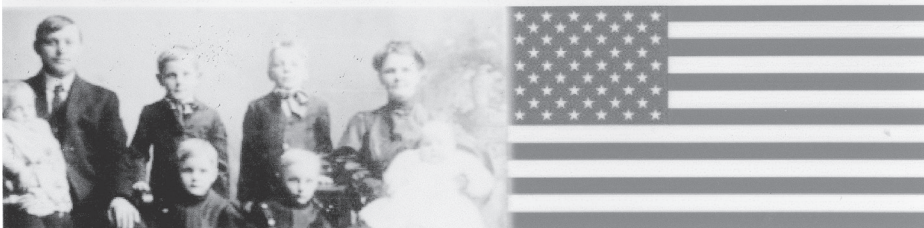
Det viste seg snart at Kari var den rette person å kontakte med hennes utrolige evne til å huske personer, navn og steder og hun ville mer enn gjerne hjelpe. Da jeg traff Kari ble jeg slått av den store familielikhet som hun hadde med min far, de kunne jo vært tvillinger! Det viste seg fort at Kari husket meg og mine foreldre godt. Ikke bare det! Hun husket og kunne fortelle i detalj hva hun hadde opplevd i Amerika; 35 år tidligere. Hun hadde fremdeles et foto av lillebroren min og meg fra hennes opphold hos oss.

Jane, min kone og jeg var seks uker i

*John M. Grimsrud
In Search of the
"Old Country"*

March, 2005

Artikkelen fra John M. Grimsrud har denne forside som vider gården Grimsrud, forfatteren John Morgan Grimsrud, Skoger gamle kirke, oldeforeldre på Grimsrud, Christoffer Pedersen Grimsrud og kona Hanna Anette Pettersdatter Egeberg. Nederst til venstre Johns besteforeldre med bestefar Christian Grimsrud som forlot Norge i 1896, til venstre.

Norge i 1983. Kari sørget for at vi fikk treffe en mengde slektninger og fikk høre en masse historier om slekt og gårder. Vi traff forskjellige mennesker morgen, middag og kveld. Mengden av kaffe som vi drakk og de «høye» smørbrødene vi fikk servert var ufattelig. Vi noterte det vi hørte, skrev dagbok

og tok mange bilder. Fotos av nesten alle vi traff og deres hjem har vi nå på vår harddisk.

Det store havet og avstanden som skilte «the Old and the New Country» på den tiden bestefar Christ forlot sitt hjem i Norge og slektninger i Skoger og Sande var mer enn

enorm. Og tenk, jeg var den første av min bestefars direkte etterkommere som tok reisen tilbake til Gamlelandet. Bestefar Christ reiste ut i 1896 og det var ikke før enn i 1983 at jeg satte min fot på hjemlandets faste kyst.

Drømmene og beveggrunnene som fikk mine forfedre til å ta spranget ut i den fremmede nye verden var mange og svært individuelle. Hjemme skulle de forlate familie, venner, gård og arv. Noen av historiene om nordmenn i USA forteller om vellykkede liv og suksess mens andre måtte slite med dårlig åkerjord og store vanskeligheter. Men alle disse menneskeskjebner fra denne tiden er fascinerende historier fra en helt spesiell epoke i norsk og amerikansk historie. Min Skoger- og Konnerud- familie var en del av dette!

George Grimsrud som bodde i Janesville, Wisconsin uttalte om sine landsmenn: «Nordmenn er sterke, de lever lenge og de er vant til å klare seg med lite og mager jord.» Det var jo ofte små gårder og lite matjord i Norge og vanskelig å få endene til å møtes. På denne tiden ble familiene og barneflokkene store. I min bestefars hjem var det 13 barn og det var jo bare en som kunne arve gården. Resten av barna måtte klare seg så godt de kunne og ønsket om å finne det gode liv og reise ut ble sterke drivkrefter.

Martin Grimsrud, min bestefars bror, født i 1862 på Grimsrud gård ved Skoger var det andre barnet og første sønnen av tretten. Han hadde etter vanlig tradisjon arverett til hjemgården. Vi kan nå bare gjette på hva det var som inspirerte hans drømmer og som førte til at Martin forlot bygda og begynte et helt nytt og usikkert liv i dette fremmede og fjerne landet over havet. Dette landet hadde bare en ting og tilby; det var mulighetens land. Martin gav kanskje opp mer enn de fleste som forlot bygda. Han var nok drevet av denne vikingånden som også hadde dre-

vet mennesker over havet mange hundreår tidligere.

For Martin som for de andre som tok dette spranget ut i det ukjente og gjennomførte sine drømmer var det en stor risiko forbundet med det. Når først reisen var gjort så nyttet det sjelden å angre. Slik var det for disse modige immigrantene som fulgte sine drømmer til Amerikas ville nybyggerområder. Martin var ikke den første av vår Grimsrudslekt som emigrerte til Amerika. En onkel av Martin, Anders Grimsrud, født i 1839 var den første av gårde. Anders var det fjerde barnet til Peder Christophersen (Peder var den første til å ta navnet Grimsrud) og Anne Beathe Andersdatter Skot av Dalen på Konnerud. Anders forlot bygda i 1869 sammen med sin kone Karen Antonette Christensdatter Grytebakke. Peder (far til Anders) døde 7. april 1869 og i 1870 reiste hans enke Anne Beathe til Amerika for å hjelpe sin sønn Anders å fostre opp hans fire barn. Hans kone var da død ved ulykke. Anders og Karen Antonette hadde akkurat slått seg ned i Atwater, Minnesota da Karen Antonette ble truffet av lynnedslag og døde mens hun stod ved ovnen og laget middagsmat. Dette skjedde 23. juli 1870. «Onkel» Anders hadde tydeligvis påvirket sin nevø Martin. Og Martin reiste til Atwater hvor hans onkel og bestemor bodde. Martin ble vel etablert der og han hjalp flere av sine 12 brødre og søstere til å emigrere til Amerika.

Martin flyttet senere til Superior, Wisconsin hvor han giftet seg med Randi Hoff. Min bestefar Christ (C.C.) Grimsrud var den tiende av de tretten barna på Grimsrud gård og han kan takke sin eldre bror Martin for sin lykke i Wisconsin. Martin ikke bare hjalp han til rette i Wisconsin, men det var Martin som fikk han inn i kjøttforretningsbransjen og hjalp han til egen forretning. Martin var en av dem som gjorde suksess.

Han var en aktiv mann og en vellykket forretningsmann. Likeledes var han med i lokalpolitikken i Superior og hadde et godt familieliv.

Følgende minneord fra lokalavisa i Superior, Wisconsin 1921: *M.C. Grimsrud, tidligere forretningsmann her død på sin farm M.C. Grimsrud, 59 år, døde på sin farm ved South Range, i går etter en ukes sykdom. Mr. Grimsrud var en av de første innbyggere i Superior. Han levet her i 35 år. De fleste årene her drev han sin egen kjøttforretning til han for 3 år siden flyttet til sin farm. Han var aktiv i politikk og i 6 år var han i kommunestyret. Han var også kjøtt og melkeinspektør i Superior en periode. Hans gjenvende familie og slekt er hans kone, hans 3 sønner: Roy, Marvin og Fred, hans 2 brødre: Hans og Christ Grimsrud alle i Superior og 2 søstere Mrs. Gustava Amundson i McGregor, Minn. og Mrs. Ed. Widness i Sully, Minn. Og 3 brødre og 5 søstere i Norge.*

Dette er en beretning om noen i min slekt og emigrasjonen fra Skoger og Norge. Mine slektninger Grimsrud kommer fra Konnerud, Skoger og Sande. Jeg har en egen familieside på web med min norske slekt og dersom du er interessert så er adressen: <http://www.ubpro.com/JnB/Searchofold.htm>

Denne artikkelen er sendt oss av Trygve Anders Trondsen i Vestfossen. Han har oversatt en artikkel skrevet av Johan Morgan Grimsrud. Trondsens forbindelse til Grimsrud-slekta er gjennom moren, Gunhilda Grimsrud, datter av Anders Grimsrud – bror av de som reiste til Amerika. Anders Grimsrud var den som overtok Grimsrud gård. Han overlot den dretter til sin sønn Kristoffer og kjøpte selv Søndre Unnelsrud gård ved Skoger stasjon av sin svoger.

BILDET: Konnerudkollen Turisthotell var et yndet utfartssted for drammensere. Dette bildet er tatt ca 1919 av Luv.P. Bakke og viser fra venstre Synnøve Gulbrandsen, Bernhard Haugen, Gunda Haugen, Hakon Hagen, Ludvig Nilsen, Anna Larsen og Lina Larsen

De første 25 år feiret

I femogtjue år har de gledet nærmiljøet med sine historiske spill. Dette lille jubileet ønsket teatergruppa i Historielaget – Det Dramatiske Selskab – å markere. Det skjedde en lørdagskveld i slutten av oktober, i historiske omgivelser – på Austad gård. Gården som var «rådhus» den siste perioden Skoger kommune eksisterte. Antrekk i fin gammel årgang preget mange av de 30 gjestene som toget inn i den gamle herregården.

Presidenten i Det Dramatiske Selskab, Betty Sønstrød, dro det hele i gang med å presentere veteraner som hadde gått i bresjen for etablering av teatergruppa, og frembrakte takkens ord og blomster etter hvert. Arild Sønstrød sørget på en spirituell måte for å binde kvelden sammen. Det var taler og sang – og hyllest til jubilanten. Historielagets formann, Ole Kr Mortensen, trakk fram det positive engasjement teatergruppas medlemmer sto for. Han overrakte en sjekk på 5000 kroner, og så med forventning fram til fortsettelsen.

Sentrale medlemmer i teatergruppe under jubileumsfesten. Fra venstre æresskuespiller Finn Hansen, to som har vært med de fleste av årene, Karin Johansen og Jan Sundby Ekeberg, presidenten i teatergruppa Betty Sønstrød og æresskuespiller og vår husdikter Goro Halden. (Foto Ole Kr Mortensen)

Kveldens høydepunkt var nok utnevnelsen av to æresskuespillere. Nestor og en glødende entusiast Finn Hansen sammen med husdikter og en av initiativtakerne til dannelsen av gruppa, Goro Halden fikk sine diplomer som bevis på ærestittelen. En minnerik kveld som også bød på vandring i den herskapelige gården.

Utleie av Rønnehue.

Nå kan du som medlem i Skoger og Konnerud Historielag få leie plassen Rønnehue inne på Vestskogen.

Stedet har ikke strøm, men er utstyrt med gass og parafinlamper til belysning.

Det er fastsatt en avgift på 200 kroner pr utleiedøgn. Inntektene går til å dekke driften av stedet.

Ønsker du å leie, ring til Erik Juel, Selvik Bruk A.S., som ordner med nøkkel og kjørebevis, telefon 32 88 54 08.

Har du spørsmål om stedet kan du slå på tråden til Reidar Halden - telefon 32 88 40 61.

Med hilsen styret og arbeidsgjengen på Rønnehue